

Strategia

Rozwiązywania Problemów Społecznych

Gminy Reszel na lata 2016 - 2020

Reszel 2016

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	2
2. METODOLOGIA OPRACOWANIA STRATEGII.....	3
3. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY RESZEL.....	4
3.1. CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI SPOŁECZNEJ.....	4
3.1.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY RESZEL.....	4
3.1.2. DEMOGRAFIA.....	6
4. POZIOM ŻYCIA MIESZKANCÓW.....	8
4.1. WARUNKI MIESZKANIOWE.....	8
4.2. OŚWIATA I OPIEKA NAD DZIEĆMI.....	9
4.3. POMOC SPOŁECZNA	10
5. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY RESZEL.....	13
5.1. SYTUACJA EKONOMICZNA I RYNEK PRACY.....	13
5.2. DYSFUNKCJE WYSTĘPUJĄCE W RODZINACH.....	15
5.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	16
5.4. UZALEŻNIENIA.....	17
5.5. UBÓSTWO.....	20
5.6. BEZDOMNOŚĆ.....	20
5.7. PRZEMOC W RODZINIE.....	21
5.8. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	23
5.9. OSOBY STARSZE.....	24
6. ANALIZA SWOT	25
7. CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN.....	29
8. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE.....	30
9. WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	32
10. SPIS TABEL.....	41

1. Wprowadzenie

Problemy społeczne będące wynikiem zmian politycznych i gospodarczych, jakie dokonały się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat, stawiają przed władzami samorządowymi nowe wyzwania. Jest to dokument programowy wyznaczający główne priorytety, cele i działania w ramach realizacji polityki społecznej. Podstawowym narzędziem realizacji lokalnej polityki społecznej jest **strategia rozwiązywania problemów społecznych**. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.), zgodnie z którym: „ *do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.*”

Zgodnie z art. 16b, ust. 2, strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Działania będą kierowane głównie do środowisk pozostających na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Strategia, wskazując priorytety i kierunki działań pozwala skoordynować inicjatywy różnych instytucji działających w obszarze pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel na lata 2016-2020 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma istotne znaczenie dla

zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jej mieszkańców, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. Metodologia Opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel przygotowana została zgodnie z ogólnymi warunkami stawianymi takim dokumentom. Umownie można ją podzielić na trzy główne części.

Pierwsza część przedstawia charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Reszel (wg stanu na dzień 31.12.2014 roku) Zawarto tutaj informacje istotne z punktu widzenia występujących na jej terenie problemów społecznych. Przeanalizowano strukturę demograficzną, sytuację na rynku pracy i pomocy społecznej. Charakterystyki tej dokonano w oparciu o:

- informacje uzyskane z MOPS w Reszlu,
- dane z PUP w Kętrzynie,
- dane z Komisariatu Policji w Reszlu,
- dane GUS,
- inne dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy.

Charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Reszel podsumowuje analiza SWOT.

Część drugą stanowi prognoza zmian problemów społecznych zidentyfikowanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 zasadnicze części:

- prognozę demograficzną opracowaną w oparciu o *Prognozę dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035* opracowaną przez GUS, oraz
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz działań organizacji i instytucji publicznych działających w zakresie pomocy społecznej (w tym działań MOPS w Reszlu), które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Niniejsza prognoza stanowi podstawę do zdefiniowania konkretnych celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia to sformułowanie konkretnych celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Reszel. W części tej określono również sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe ze wskazaniem źródeł finansowania określonych działań oraz wskaźników ich realizacji. Tutaj pokazano również komplementarność Strategii z dokumentami strategicznymi województwa.

Strategia obejmuje okres do 2020 roku. Uzasadnieniem dla tak wybranego horyzontu czasowego jest z jednej strony specyfika procesów społecznych (skutki realizacji Strategii będą widoczne dopiero w dłuższym okresie czasu), z drugiej zaś strony konieczność dostosowania Strategii do innych dokumentów programowych na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

3.Diagnoza Sytuacji Społecznej Gminy Reszel

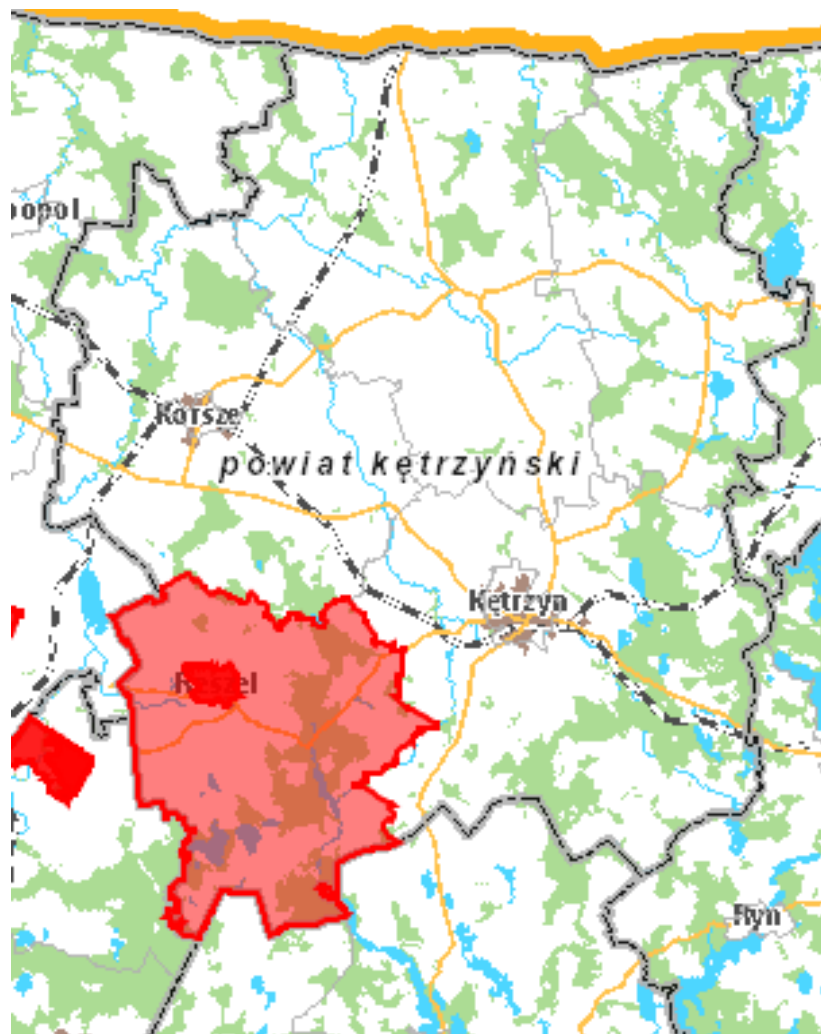
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1.Charakterystyka ogólna Gminy Reszel

Gmina Reszel położona jest w południowo-zachodniej części powiatu kętrzyńskiego w województwie warmińsko-mazurskim. Stanowi 14,7% powierzchni powiatu kętrzyńskiego, równocześnie jest to najmniejsza gmina powiatu o powierzchni 178,7 km². Granice terytorialne gminy przebiegają następująco:

- północ - gmina Korsze (powiat kętrzyński),
- wschód - gmina Kętrzyn (powiat kętrzyński),
- południowy wschód - gmina Mrągowo (powiat mrągowski),
- południe - gmina Sorkwity (powiat mrągowski),
- południowy zachód - gmina Kolno (powiat olsztyński),
- zachód - gmina Bisztynek (powiat bartoszycki).

Mapa 1. Położenie gminy Reszel na tle Kętrzyńskiego Obszaru Funkcjonalnego

Źródło: www.geoportal.gov.pl

Gmina Reszel jest gminą miejsko-wiejską, znajduje się na dawnej granicy Warmii i Mazur, posiadającej duże walory turystyczne. Atrakcją są jeziora występujące głównie w południowej części gminy m.in. j. Dejnowa, j. Legińskie, j. Widryńskie, j. Pasterzewo, j. Trzcinnio, j. Klawój, j. Pieckowo.

Jedną z największych atrakcji turystycznych gminy Reszel jest sanktuarium Maryjne w Świętej Lipce. Świętolipska bazylika pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny wraz z obejściem krużgankowym i klasztorem jest perłą wśród barokowych zabytków w północnej Polsce.

Głównym miastem gminy jest Reszel – średniowieczne miasto, które w 1337 r. uzyskało prawa miejskie. Druga połowa XIV w. była okresem wielkich inwestycji budowlanych, dzięki czemu Reszel był drugim pod względem zamożności i znaczenia miastem Warmii. Działania II wojny światowej nie spowodowały większych strat, miasto jednak zostało niemal całkowicie wyludnione - w 1946 r. było tu tylko 846 mieszkańców.

3.1.2. Demografia

W 2014 roku łączna liczba mieszkańców w gminie Reszel wynosiła 7968 osób. W latach 2002-2014 liczba mieszkańców zmalała o 9,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa warmińsko - mazurskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Stanu wolnego jest 28,4% mieszkańców Reszla jest, 52,7% żyje w małżeństwie, 5,5% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,8% to wdowy/wdowcy. Reszel ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -10. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,5 na 1000 mieszkańców Reszla. W 2014 roku urodziło się 33 dzieci, w tym 57,6% dziewczynek i 42,4% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 385 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,86 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2013 roku 48,7% zgonów w Reszlu spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 23,9% zgonów w Reszlu były nowotwory, a 5,1% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności Reszla przypada 10.35 zgonów. Jest to więcej od wartości średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz wartość porównywalna do wartości średniej dla kraju. W 2014 roku zarejestrowano 27 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 66 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Reszla -39. W tym samym roku 0 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 12 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące - 12. 63,8% mieszkańców Reszla jest w wieku produkcyjnym, 15,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,3% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

STRUKTURA WIEKU I PŁCI

W latach 2009 - 2013 nastąpił spadek liczby ludności w gminie o 116 osób, tj. o 1,4%, przy czym dla obszarów wiejskich liczba mieszkańców wzrosła o 0,1%.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Reszel

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika (2009=100)
Gmina Reszel	8084	8241	8155	8088	7968	98,6
Reszel - miasto	4937	4999	4934	4896	4817	97,6
Reszel - obszar wiejski	3147	3242	3221	3192	3151	100,01

Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS

Udział kobiet w łącznej liczbie mieszkańców w 2013 r. wyniósł w gminie Reszel – 51,2%. Wartość ta jest o 0,3 punktu procentowego wyższa niż średnia dla powiatu kętrzyńskiego zaś niższa o 0,4 punktu procentowego niż średnia dla Polski.

Tabela 2. Struktura wieku i płci w gminie Reszel

Jednostka	Ogółem					Udział kobiety w poszczególnych grupach wiekowych					
	0-19	20-34	35-54	55-66	65	0-19	20-34	35-54	55-64	65	Ogółem
Gmina Reszel	18,8	22,8	27,5	15,2	15,7	47,4	47,8	49	50,4	65	51,2
Reszel-miasto	17,1	22,8	27,6	15,9	15,6	46,7	46,8	50,2	54,2	67,1	52,3
Reszel – obszar wiejski	21,5	22,8	27,5	14,1	14,1	48,3	49,3	47,3	43,7	61,3	49,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Gminie Reszel udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 16,4% i produkcyjnym – 64,3% oraz udział w wieku poprodukcyjnym w społeczeństwie ogółem wynosi 19,3%. Świadczy to o istnieniu negatywnego zjawiska, jakim jest starzenie się społeczeństwa oraz niekorzystnej, ze względu na niską względną liczebność najmłodszej grupy, prognozy rozwoju tejże struktury.

Starzenie się społeczeństwa w gminie Reszel odwzorowuje też współczynnik obciążenia osobami starszymi, czyli stosunek liczby ludności w wieku przed- i poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. W 2014 roku wskaźnik obciążenia demograficznego wyniósł 55,6.

Należy zwrócić uwagę także na stosunek osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym, który wyniósł w 2014 r. w gminie Reszel 117,7. Jest to wartość wyższa niż średnia krajowa, która osiągnęła poziom 101,2.

Tabela 3. Liczba urodzeń, zgonów oraz przyrost naturalny w gminie Reszel na 1 000 ludności.

	2012	2013	2014
Liczba urodzeń	41	36	33
Liczba zgonów	69	47	43
Przyrost naturalny	-28	-11	-10

Źródło GUS

W gminie Reszel w 2014 roku liczba urodzeń na 1 000 mieszkańców osiągnęła wartość 33. Była to wartość niższa w stosunku do średniej krajowej i wojewódzkiej.

4. Poziom życia mieszkańców

4.1. Warunki mieszkaniowe.

Poziom życia ludności jest jednym z priorytetowych obszarów w polityce społecznej. W 2013 roku w Gminie Reszel wskaźnik mieszkań oddanych do użytku na 1000 mieszkańców wyniósł 0,4. Średnia wartość tego wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego i kraju była znacznie wyższa niż w Gminie Reszel i wyniosła odpowiednio 3,3 i 3,8 mieszkań na 1000 mieszkańców.

Wyposażenie mieszkań w instalację wodociągową ma znaczny wpływ na komfort życia mieszkańców. W latach 2010 – 2013 w Gminie Reszel odsetek mieszkań wyposażonych

w podłączenie do instalacji wodociągowej był na stałym poziomie - 90,5%.

W 2013 roku w Gminie 83,4% mieszkań było wyposażonych w łazienki.

Na przestrzeni lat 2010 – 2013 nieznacznie wzrósł odsetek mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie. W 2013 roku w Gminie Reszel wskaźnik ten wyniósł 74,1%.

W 2014 roku w Gminie Reszel było 287 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 12718 m². W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba mieszkań komunalnych w Gminie Reszel wyniosła 36. W Gminie Reszel podłączenia do zimnej wody posiada 4,5% budynków komunalnych. Natomiast, jeśli chodzi o wyposażenie w ciepłą wodę to procent mieszkań, które mają do niej dostęp w Gminie wynosi tylko 1,8 %. Zdecydowana większość mieszkań posiada ogrzewanie piecowe. Do instalacji gazowej podłączonych jest 67,3% mieszkań. Ponadto wszystkie mieszkania komunalne wyposażone są w ubikacje.

Tabela 4. Wyposażenie budynków w Gminie Reszel (dane za 2014r.) (%)

Liczba budynków mieszkalnych komunalnych i wspólnotowych z mieszkaniem komunalnym wyposażonych w:	Gmina Reszel
zimną wodę	94,5
ciepłą wodę	1,8
instalację gazową	67,3
instalację c.o	3,6
ogrzewanie piecowe	96,4
łazienki	87,3
ubikacje	100,0
ubikacje na klatce schodowej	14,5
ubikacje suche	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy

4.2. Oświata i opieka nad dziećmi

Żłobki i przedszkola

Na terenie Gminy Reszel nie funkcjonuje żaden żłobek, ani przedszkole publiczne. Miejsca w przedszkolu oferowane są jedynie przez podmioty prywatne. Zgodnie z danymi GUS w latach 2011 – 2013 liczba dzieci w przedszkolach była równa oferowanej liczbie miejsc i wynosiła 60.

Szkoły podstawowe i gimnazjalne

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka.

Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów

ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

Łącznie na terenie Gminy Reszel w 2013 roku funkcjonowały 2 szkoły podstawowe, do których uczęszczało łącznie 347 uczniów. Liczba etatów nauczycieli wyniosła 92,4. W szkołach w Gminie Reszel funkcjonowało łącznie 19 oddziałów.

Szkoły ponadgimnazjalne i inne placówki oświatowe

Na terenie Gminy Reszel znajduje się Zespół Szkół im. Macieja Rataja. Łącznie w Zespole Szkół im. Macieja Rataja w Reszlu w roku 2014 uczyło się 251 uczniów, z czego 27 uczniów w Liceum Ogólnokształcącym, 159 uczniów w Technikum i 65 uczniów w Zasadniczej Szkole Zawodowej. Szkoła oferuje następujące kierunki kształcenia: Liceum Ogólnokształcące, Technikum oraz Zasadniczą Szkołę Zawodową.

4.3. Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Głównym realizatorem zadań pomocy społecznej w Gminie jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o zatrudnieniu socjalnym, ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego oraz ustawa o systemie oświaty.

Tabela 5. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Reszel w latach 2012-2014

Powód przyznania pomocy społecznej	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014

Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	4	8	8	4	8	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	84	101	86	241	289	246
Bezrobocie	416	442	414	1063	1121	1037
Niepełnosprawność	106	132	129	245	310	286
Długotrwała lub ciężka choroba	70	94	84	139	210	176
Bezradność w sprawach opiekuńczo -wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	85	103	98	315	369	334
Przemoc w rodzinie	1	2	54	3	5	162
Alkoholizm	5	26	31	5	32	40
Narkomania	0	0	0	0		0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	16	15	10	18	20	13
Zdarzenie losowe	2	4	4	9	9	10
Sytuacja kryzysowa	7	0	0	7	0	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w Gminie Reszel było bezrobocie. Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były również niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

Tabela 6. Wybrane formy wsparcia udzielonego w ramach pomocy społecznej w latach

2012-2014

Formy pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Pieniężna	505	538	506	665	1282	1195
Rzeczowa	195	214	194	716	779	693
Praca socjalna	565	594	549	1381	1447	1292
Usługi opiekuńcze	30	31	27	30	31	27
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
Sprawianie pogrzebu	1	1	1	1	1	1
Odpłatność za pobyt w dps	14	14	14	14	14	14

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu

W latach 20012-2014 najczęściej udzielaną mieszkańcom miasta formą wsparcia była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu porad oraz współpracy z innymi podmiotami. Istotnymi formami wsparcia były również pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych, zasiłków stałych, okresowych oraz zapewnienia posiłku.

5. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY RESZEL

5.1. Sytuacja ekonomiczna i rynek pracy

W Reszlu na 1000 mieszkańców pracuje 134 osoby. Jest to znacznie mniej

od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 52,5% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 47,5% mężczyźni. Bezrobocie w Reszlu wynosiło w 2014 roku 49,1% (49,0% wśród kobiet i 49,2% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia dla całej Polski. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Reszlu wynosi 3 034,16 pln, co odpowiada 75.80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Reszla 228 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 144 pracujących przyjeżdża do pracy spoza Reszla - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 84. 27,8% aktywnych zawodowo mieszkańców Reszla pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 28,3% w przemyśle i budownictwie, a 12,3% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Główne działy gospodarki Gminy to przemysł tapicerski i stolarski, produkcja maszyn i urządzeń do obróbki drewna, turystyka. Obok przemysłu najważniejszym jest rolnictwo.

Zmiany w poziomie bezrobocia stanowią wypadkową działania dwóch zmiennych:

„napływu do bezrobocia” i „odpływu z bezrobocia”. Wzrost bezrobocia może być wynikiem wysokich napływów spowodowanych rejestracją młodzieży, zwolnień z pracy, i nieco niższych, ale dosyć znaczących „odpływów z bezrobocia” mających swoje źródło głównie w podjęciach zatrudnienia. Jeżeli chodzi o liczbę osób bezrobotnych w powiecie kętrzyńskim obserwuje się pewną prawidłowość w okresie jesienno - zimowym, bezrobotnych w ewidencji przybywa, zaś w miesiącach wiosenno - letnich nieznacznie ubywa. Najwięcej osób rejestruje się w urzędzie w styczniu, wrześniu i listopadzie. Natomiast największy „odpływ” bezrobotnych odnotowano w kwietniu, maju i czerwcu.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych dominują osoby z niskim poziomem wykształcenia

Tabela 7. Bezrobotni według wykształcenia w latach 2012-2013

Bezrobotni według wykształcenia	Stan na 1 grudnia 2012	Stan na 1 grudnia 2013
wyższe	49	52
średnie ogólne	53	64

policealne i średnie zawodowe	142	176
zasadnicze zawodowe	228	237
pozostałe	286	268
ogółem	758	797

(źródło PUP)

Tabela 8. Pracujący na 1 000 mieszkańców w gminie Reszel

Jednostka terytorialna	Pracujący na 1 000 mieszkańców		
Gmina Reszel	2012 r.	2013 r.	2014 r.
	311	289	278

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jednym z najważniejszych problemów lokalnego rynku pracy jest bezrobocie.

Według danych GUS w roku 2014 w gminie Reszel było 718 zarejestrowanych osób bezrobotnych. Od początku analizowanego okresu liczba ta zmieniała się stosunkowo nieznacznie (największy wzrost miał miejsce między rokiem 2012 a 2013). Według danych Statystycznego Vademecum Samorządowca oznacza to, że osoby bezrobotne stanowiły 15,6% ludności w wieku produkcyjnym.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Reszel.

Bezrobotni zarejestrowani ogółem	2012	2013	2014
	671	797	718
Miasto Reszel	428	454	407
W tym kobiet	192	204	168
Gmina Reszel	362	343	311
W tym kobiet	164	160	112

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Kętrzyn

5.2. Dysfunkcje występujące w rodzinach

Rodzina jest społecznością powołaną do wzbudzania i rozwoju życia jednostkowego,

a jednocześnie jest podstawą życia społecznego, ponieważ dostarcza społeczeństwu nowych członków i najpełniej kształtuje człowieka. Rodzina stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone jest opieką i ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie, w systemie cenionych wartości, na pierwszy plan wysuwane jest szczęście i dobro dziecka, które daje równocześnie szczęście rodzicielskie i małżeńskie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Czynniki odnoszące się do właściwości osobowościowych członków rodzin, jak alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, stanowią główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem długotrwałego bezrobocia, czy ubóstwa. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Również dokonujące się zmiany, postęp, szybsze tempo życia, niosące za sobą wiele pozytywnych skutków, często pogłębiają wiele negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, uzależnienia, przestępczość, które są niejednokrotnie przyczynami rozpadu rodziny. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Stosowane rozwiązania powinny opierać się na współpracy różnych podmiotów wsparcia społecznego po to, by udzielona pomoc była kompleksowa i dawała jak największe prawdopodobieństwo rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. W tych działaniach należy uwzględnić nie tylko wsparcie finansowe, ale również pomoc psychologów,

asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, kuratorów sądowych czy policji, którzy pomogą walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności opiekuńczo-wychowawcze rodzin. Ważna jest również integracja rodzin, zapewnienie im możliwości wspólnego spędzania czasu i budowania więzi rodzinnych.

Na terenie Gminy Reszel wdrażany jest „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016”, którego celem głównym jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie w Gminie Reszel. W ramach celu głównego wyznaczono cele szczegółowe i cele operacyjne, wśród których wyróżniamy:

- ↑ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- ↑ wspieranie rodzin o niskim statusie materialnym szczególnie z problemem niepełnosprawności i bezrobocia,
- ↑ wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach,
- ↑ wzmocnienie funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodziny,
- ↑ wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- ↑ zapewnienie dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi różnorodnych form pomocy.

Uszczegółowieniem celów są przewidziane do realizacji konkretne zadania.

Program zakłada tworzenie coraz to lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną.

5.3. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Niepełnosprawność jest jednym z ważniejszych problemów współczesnego świata, który wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, psychicznych bądź umysłowych. Z niepełnosprawnością fizyczną często wiąże się tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niezdolność do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Do tej grupy zaliczamy alkoholików, narkomanów i byłych więźniów.

Osoby niepełnosprawne spotykają się na co dzień z wieloma barierami, takimi jak

bezrobocie, bariery architektoniczne i komunikacyjne, utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji oraz izolacja społeczna.

Na terenie Gminy Reszel większość budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ułatwieniem dla niepełnosprawnych jest stosowanie na terenie Gminy Reszel obniżonych krawężników. Istotnym ograniczeniem jest niedostosowanie obiektów handlowych.

Zgodnie z danymi MOPS w Reszlu, niepełnosprawni tworzą drugą pod względem liczebności grupę beneficjentów pomocy społecznej. W latach 2012 – 2014 liczba rodzin objętych pomocą MOPS z powodu niepełnosprawności systematycznie rosła i w 2014 roku wyniosła 129 (liczba osób w rodzinach – 289 w tym ze wsi 53).

Tabela 10. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Reszlu z powodu niepełnosprawności

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba rodzin	106	132	129
Liczba osób w tych rodzinach	245	310	289
W tym ze wsi	41	54	53

Źródło: Dane MOPS w Reszlu

5.4. UZALEŻNIENIA

Alkoholizm

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Nadużywanie alkoholu jest ważnym problemem społecznym, który często prowadzi do wzrostu przestępczości i przemocy w rodzinie, ale także do innych zakłóceń życia rodzinnego. Efektem tego uzależnienia może być także izolacja społeczna, problemy finansowe i problemy z prawem. Problem ten dotyka coraz większą grupę ludzi, również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Do przyczyn zaliczamy uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 przyjęty przez Radę Miejską w Reszlu w dniu 29 października 2013 roku określał lokalne działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód indywidualnych i społecznych

spowodowanych używaniem alkoholu. Określone działania wynikają z art. 4 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473). Istotnym instrumentem w diagnozowaniu i prowadzeniu jak najbardziej skutecznych działań profilaktycznych wśród młodzieży są programy odpowiadające standardom wyznaczonym przez technologie profilaktyczne, obejmujące profesjonalnie przygotowanych realizatorów oraz kompletny scenariusz działań. We współpracy z placówkami oświatowymi na terenie gminy, zrealizowano szereg programów i warsztatów profilaktycznych. Zarządzeniem Burmistrza Reszla Nr 26/2012 z dnia 27 marca 2012 roku utworzony został Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień znajdujący się w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Reszlu przy ul. Kolejowej. W 2014 roku zlecono na mocy stosownych umów prowadzenie poradnictwa prawnego, poradnictwa psychologicznego oraz podpisano umowę z terapeutą d.s. przemocy i uzależnień. Rolą punktu jest diagnozowanie sytuacji rodzin z problemem alkoholowym i w miarę możliwości planowanie pomocy jej członkom. Można uzyskać informacje związane z procedurą kierowania na leczenie odwykowe, otrzymać poradę prawną, psychologiczną, socjalną, w szczególności związaną z uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz dotyczącą przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W rodzinie, w której występuje choroba alkoholowa nieodłącznym jest zjawisko współuzależnienia, powodujące powstawanie patologicznego układu rodzinnego w którym funkcjonowanie związku opiera się głównie na reagowaniu na partnera. Dlatego też niezbędna jest praca psychologiczno – terapeutyczna z osobą współuzależnioną. W roku 2014 udzielono **100 godzin** porad prawnych, **100 godzin** porad psychologicznych (udzielono porad 137 osobom, z czego w tym 84 osoby to kobiety, 17 osób to mężczyźni, 36 osób to dzieci) oraz **98** godzin terapii. W ramach ustawowych kompetencji Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2014 roku przyjęła do realizacji **31** wniosków o wszczęcie czynności w celu zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Powyższe wnioski zrealizowano następująco:

- 21 wniosków skierowano do Sądu Rejonowego w Kętrzynie w celu uzyskania postanowienia o podjęciu leczenia w stacjonarnym bądź niestacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego
- 7 osób nie uzyskało opinii biegłych lekarzy sądowych
- biegli lekarze sądowi nie stwierdzili zespołu uzależnienia u jednej osoby
- 2 wnioski zostały wycofane przez wnioskodawców GKRPA nie otrzymuje informacji o tym, że uczestnicy skierowani na leczenie ukończyli leczenie.

(Powyższe dane pochodzą ze sprawozdania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2014).

Tabela 11. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Reszlu z powodu alkoholizmu.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba rodzin	5	26	31
Liczba osób w tych rodzinach	5	32	40
W tym ze wsi	3	7	10

Źródło: Dane MOPS w Reszlu

Narkomania

Narkotyki stały się dostępne w wielu miejscach: na ulicach, w szkole, na dyskotekach. Sięgają po nie coraz młodsze dzieci. Nie ma jednego powodu dlaczego biorą, co ich do tego skłania. Najczęściej wymieniają: ciekawość, dla towarzystwa, aby się wyluzować, bo taka jest moda lub by zapomnieć o kłopotach. Narkotyki traktowane są jako ucieczka od codzienności, środek obrony przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu. Ponadto narkomanii sprzyja dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie. Założeniem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012 -2014 jest podjęcie działań mających na celu zapobieganie wszelkim uzależnieniom przez redukcję dostępności i zapotrzebowania na substancje narkotyczne, a przede wszystkim przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym. Stworzenie systemu przeciwdziałania narkomanii poprzez nawiązanie współpracy różnych instytucji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych m.in. w celu realizacji programów edukacji zdrowotnej, zmierzającej do modyfikowania stylu życia, propagowania zdrowia psychicznego, kondycji fizycznej oraz zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków i innych substancji o działaniu odurzającym. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2012 – 2014 przyjęty przez Radę Miejską w Reszlu w dniu 23 lutego 2012 roku określał lokalne działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód indywidualnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków. Określone działania wynikają z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124 z późn. zm.) Wydaje się, że najskuteczniejszymi działaniami podejmowanymi przez samorząd są akcje edukacyjne i informacyjne, których adresatami są różne grupy wiekowe, przy czym uzasadnione jest wkraczanie z nimi systematycznie już od najwcześniejszych lat

szkolnych.

5.5. UBÓSTWO

Ubóstwo definiuje się na podstawie tzw. kryterium dochodowego. Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt 2-15 zgodnie z ustawą o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Wśród powodów ubóstwa wyróżniamy między innymi bezrobocie, uzależnienia i niechęć do podejmowania stałej pracy. Ośrodek Pomocy Społecznej zobowiązany jest udzielić wsparcia osobom żyjącym na poziomie minimum socjalnego. Na przestrzeni lat 2012 – 2014 liczba rodzin objętych pomocą społeczną na terenie Gminy Reszel, które spełniły kryterium do uzyskania pomocy z powodu ubóstwa zachowywała trend rosnący.

Tabela 12. Liczba osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu.

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba rodzin	565	594	549
Liczba osób w tych rodzinach	134	1447	1292
W tym osób ze wsi	249	251	236

W latach 2012- 2014 liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających z pomocy MOPS na terenie Gminy Reszel ulegała wahaniom. W 2014 roku z pomocy skorzystało 549 rodzin w tym 1292 osoby, z czego 236 osób ze wsi.

5.6. BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości

zamieszkania.

Tabela 13. Liczba osób objętych pomocą MOPS w Reszlu z powodu bezdomności

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Liczba rodzin	4	8	8
Liczba osób w tych rodzinach	4	8	8

Źródło: Dane MOPS w Reszlu

W tabeli 13 zostały wskazane wszystkie osoby, które nie posiadają stałego miejsca zamieszkania i prawa do lokalu, zatem spełniają kryterium ustawowe, natomiast faktycznie posiadają schronienie w schronieniach dla osób bezdomnych. Do głównych przyczyn bezdomności w Gminie należy: przestępczość, uzależnienia, zaległości w opłatach czynszu, rozwód i trwały rozpad więzi rodzinnych.

Pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Reszlu, a Schroniskiem w Marwałdzie zostało podpisane porozumienie na podstawie, którego osoby bezdomne są tam kierowane, zaś koszty w części ich utrzymania ponosi MOPS. Pomoc udzielana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu polega na świadczeniu pracy socjalnej, udzielaniu świadczeń, zapewnieniu posiłku, wydaniu skierowania do schroniska. W sytuacjach kryzysowych istnieje możliwość zabezpieczenia noclegu w pomieszczeniu noclegowym.

5.7. PRZEMOC W RODZINIE

Przemocą w rodzinie można najogólniej określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienie i szkody. Do najczęstszych przyczyn przemocy należą: alkoholizm, konflikty rodzinne, destrukcja podstawowych funkcji rodziny, rozwody, upadek dobrych obyczajów w rodzinach. Ofiarami przemocy są zazwyczaj kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni.

Z danych dostarczonych przez Policję wynika, że w 2014 roku miały miejsce 162 interwencje domowe, z których 54 dotyczyło przemocy w rodzinie.

Tabela 14. Przemoc w rodzinie w Gminie Reszel

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	4	20	57
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	3	20	54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Wśród rodzajów przemocy, dużo częściej niż z przemocą fizyczną, mamy do czynienia z przemocą psychiczną.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem występującym dużo częściej, niż mówią o tym oficjalne statystyki. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego związane z tym zjawiskiem są nastawione na zwiększenie pomocy ofiarom przemocy. Wpływ na wykrywalność będzie miała między innymi większa świadomość mieszkańców Gminy Reszel co do możliwości i sposobów reagowania na przemoc oraz większa wiedza na temat zjawiska, która wpłynie na zmianę stereotypów, ukształtowanie wrażliwości społecznej oraz umiejętność rozpoznawania sytuacji przemocy w rodzinie. Nie bez znaczenia jest dostępność i oferta usług specjalistycznych dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

Rada Miejska w Reszlu uchwaliła „*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Reszel*”. Program obejmuje zadania o charakterze profilaktycznym, informacyjnym, edukacyjnym oraz terapeutycznym i interwencyjnym, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które są finansowane z budżetu Gminy.

W ramach realizacji Programu prowadzone były następujące zadania:

1. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie m.in. przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez działalność **Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego** przy MOPS w Reszlu w którym prowadzony jest dyżur terapeuty oraz prowadzona jest grupa wsparcia dla ofiar przemocy,
2. dyżur psychologa prowadzony w MOPS dla ofiar przemocy domowej,
3. prowadzenie spotkań terapeutycznych dla uzależnionych od alkoholu i sprawców przemocy domowej,
4. w sytuacjach wymagających interwencji kryzysowej koordynacją działań zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany Zarządzeniem Burmistrza Miasta Reszel z dnia 26.10.2010 roku oraz na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 30.09.2010 roku. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i edukacji, ochrony zdrowia oraz Kurator sądowy, organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.

5.8.PRZESTĘPCZOŚĆ

Tabela 15. Przestępstwa stwierdzone w Reszlu w latach 2012 – 2014.

	2012	2013	2014
Ogółem	1426	1016	911
Kryminalne	970	591	630
Gospodarcze	121	127	123
Drogowe	273	201	120
Przeciwko życiu i zdrowiu	52	33	28
Przeciwko mieniu	797	550	122

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 16. Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w Reszlu 2012- 2014.

	2012	2013	2014
Ogółem	65	68	65
Kryminalne	51	54	53
Gospodarcze	83	84	81

Drogowe	100	100	100
----------------	-----	-----	-----

(Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

5.9. OSOBY STARSZE

Starość i starzenie się – to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, zarówno przez nauki biologiczne jak i społeczne. Pierwsze z tych pojęć traktowane jest jako zjawisko, faza życiowa, drugie natomiast jest procesem. Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Najważniejszymi problemami osób starszych są: samotność, choroba, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego. Według danych epidemiologicznych, ok. 95% Polaków starzeje się w sposób nefizjologiczny, wraz z wiekiem pojawia się niedołężność, niedowidzenie, głuchota, otępienie, niesprawność ruchowa.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 r. ż. – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 r. ż. – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 r. ż. i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Tabela 17. Osoby starsze na terenie Gminy Reszel w 2012 r.

Grupa wiekowa	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
----------------------	---------------	------------------	----------------

60-64 lata	1499	688	811
65-69 lat	873	385	488
70-74 lata	743	283	460
75-79 lat	596	218	378
80-84 lata	389	127	262
Powyżej 85	247	48	199
Razem	4 347	1 749	2 59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Seniorzy w Reszlu mogą korzystać z szerokiej oferty zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych (np. działalność stowarzyszeń, klubu seniora), jednak mimo to część z nich boryka się z problemem samotności.

6. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych. Stosowana jest we wszystkich obszarach planowania strategicznego, jako główne narzędzie analizy strategicznej. Jest podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Analiza ta polega na podziale posiadanych informacji o danym zagadnieniu na cztery grupy, nazywane kategoriami czynników rozwojowych. Są to: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Nazwa SWOT jest skrótem pochodzącym od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths (mocne strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony obszaru i które należy wykorzystać sprzyjać będą jego rozwojowi (utrzymać je jako mocne i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- Weaknesses (słabe strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony obszaru i, które niewyeliminowane będą utrudniać jego rozwój (należy minimalizować ich oddziaływanie);

- Opportunities (szanse) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi powiatu;
- Threats (zagrożenia) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jego rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój obszaru).

Analiza SWOT stanowi uzupełnienie przeprowadzonej diagnozy. Jest to podsumowanie przeprowadzonych działań diagnostycznych i badawczych.

Tabela 18. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
- Dobrze zdiagnozowane problemy społeczne - Wykwalifikowana kadra instytucji organizacji pracujących na rzecz mieszkańców miasta - Włączenie się mieszkańców w działanie na rzecz swoich społeczności lokalnych (organizacje pozarządowe) - Integracja osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym - Rezultaty i doświadczenie z wdrażania programów i projektów w ramach środków europejskich i innych źródeł - Atrakcyjne turystycznie walory środowiska naturalnego - Wolne obszary dla potrzeb budownictwa mieszkaniowego - Znaczny stopień zwodociągowania i skanalizowania miasta - Znaczny stopień pokrycia siecią	- Niski poziom wynagrodzeń - Niskie wykształcenie osób bezrobotnych - Niewystarczające możliwości kształcenia - Wysoki poziom długookresowego bezrobocia - Odpływ ludzi młodych z powodów ekonomicznych - Zmniejszająca się liczba mieszkańców - Niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców - Brak żłobka w Gminie - Brak dostępu do leczenia specjalistycznego - Zbyt mała liczba miejsc w zakładach opieki zdrowotnej długoterminowej - Brak precyzyjnych przepisów prawnych - Narastający problem uzależnień - Niewystarczająca ilość mieszkań

gazową na obszarze miasta - Dostęp do Internetu szerokopasmowego w mieście - Dostępność komunikacyjna (drogi wojewódzkie i powiatowe) - Systematyczna modernizacja dróg wojewódzkich - Dostęp do szkolnictwa na poziomie ponadgimnazjalnym - Odpowiednie wyposażenie placówek bibliotecznych na obszarze miasta - Rozwinięta oferta instytucji kultury	socjalnych i komunalnych - Niski standard znacznej części mieszkań - Bariera ekonomiczna w dostępie do mieszkań dla ludzi młodych - Postępujący wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym - Niski stopień skanalizowania i zwodociągowania obszarów wiejskich - Niekorzystne dysproporcje w długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do długości sieci wodociągowej - Niewystarczający stopień pokrycia siecią gazową obszarów wiejskich - Niewystarczający dostęp do Internetu szerokopasmowego w ośrodkach pozamiejskich - Niska atrakcyjność inwestycyjna wynikająca z peryferyjnego położenia - Zastój w budownictwie w tym mieszkaniowym (niezaspokojenie potrzeb mieszkaniowych) - Ujemny przyrost naturalny w Gminie - Rozdrobnienie produkcji rolnej - Niewystarczająca oferta sportowa dla mieszkańców i turystów - Niewystarczające środki na utrzymanie dobrego stanu technicznego budynków komunalnych - Brak instytucji otoczenia biznesu - Brak dużych przedsiębiorstw
Szanse w otoczeniu	Zagrożenia w otoczeniu
- Dostępność funduszy unijnych na: ↑ rewitalizację obiektów zabytkowych	- Długotrwały kryzys gospodarczy w Polsce i na świecie

promujących zasoby dziedzictwa historycznego regionu ↑ rozwój odnawialnych źródeł energii ↑ rozwój infrastruktury drogowej. - Rozwój ekonomii społecznej - Doświadczenie w tworzeniu i funkcjonowaniu spółdzielni socjalnych - Rozwój elastycznych form zatrudnienia (e-praca, możliwość ruchomego czasu pracy) - Moda na zdrowy styl życia - Rozwój społeczeństwa informacyjnego - Wysoki priorytet ochrony środowiska i produkcji proekologicznej w polityce UE i polskiego rządu - Wysoki priorytet wspierania w UE i kraju przedsięwzięć społecznych i gospodarczych realizowanych przez wielu partnerów - Rozwój systemów teleinformatycznych w Polsce i na świecie	- Nadmierny wpływ polityki na życie społeczne i gospodarcze - Niewystarczające rozwiązania systemowe w zakresie ochrony zabytków - Nieprecyzyjne regulacje w zakresie prowadzenia konsultacji społecznych - Starzejące się społeczeństwo, wydłużenie wieku emerytalnego - Nadmiernie restrykcyjne regulacje w zakresie ochrony środowiska - Atrakcyjne płacowo warunki pracy w regionie i za granicą - Duża konkurencyjność zasiłków socjalnych w stosunku do oferowanych najniższych pensji
--	--

7. CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN

Przeprowadzona diagnoza społeczna, zwłaszcza w zakresie problemów społecznych, a także prognoza zmian w zakresie objętym Strategią, pozwoliły na określenie **celu głównego** Gminy Reszel w zakresie pomocy społecznej, którym jest:

„POPRAWA WARUNKÓW ŻYCIA, AKTYWIZACJA I INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW GMINY RESZEL”

Tak sformułowany cel główny obejmuje wszystkie obszary problemowe niniejszej Strategii, które mają zwiększać możliwości rozwoju mieszkańców oraz zaspokajać ich potrzeby.

W oparciu o dokonaną analizę SWOT, dotychczasowe doświadczenia pracowników MOPS w Reszlu oraz rzeczywiste potrzeby społeczne, sformułowano następujące priorytetowe obszary:

I Rodzina.

II. Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

III. Osoby niepełnosprawne.

IV. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie.

V. Osoby uzależnione.

VI. Osoby starsze.

Dla każdego z ww. obszarów wyznaczono **cel strategiczny**, które ułatwią realizację celu głównego.

Cel strategiczny 1. Zapewnianie rodzinom z terenu Gminy Reszel znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej odpowiednich warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

Cel strategiczny 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Reszel.

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 5. Zahamowanie zjawiska uzależnienia oraz łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 6. Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja.

8. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII ORAZ JEJ RAMY FINANSOWE

Sposób realizacji Strategii

Realizacja postanowień Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest obowiązkiem władzy wykonawczej Gminy, a więc Burmistrza Miasta Reszel. Dysponuje on niezbędnym w tym celu aparatem wykonawczym. We wprowadzaniu w życie poszczególnych celów, czynnie uczestniczyć będą wszystkie podmioty realizujące zadania Gminy w zakresie pomocy społecznej. Natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

w Reszlu będzie koordynatorem realizacji celów wskazanych w Strategii.

Ponadto, w realizacji Strategii można oczekiwać wsparcia i pomocy niżej wymienionych instytucji:

- ⬆ Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kętrzynie;
- ⬆ Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie;
- ⬆ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu;
- ⬆ Komisariatu Policji w Reszlu;
- ⬆ Sądu Rejonowego w Kętrzynie;
- ⬆ Środowiskowego Domu Samopomocy w Reszlu;

- ⬆ Placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych z terenu Gminy Reszel i ochrony zdrowia;
- ⬆ Organizacji społecznych i innych instytucji i placówek.;
- ⬆ Społeczności lokalnych;

Niniejsza Strategia będzie również wdrażana poprzez realizację gminnych programów i projektów realizowanych przez ww. podmioty i instytucje współdziałające na poziomie Gminy. Do najważniejszych programów i narzędzi służących wdrożeniu Strategii należy zaliczyć:

program aktywności lokalnej,
gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
gminny program wspierania rodziny,
program współpracy z organizacjami pozarządowymi
programy i projekty związane z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców, współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Działania określone w niniejszej Strategii mogą być realizowane na różnych poziomach - począwszy od samodzielnej realizacji działania przez MOPS lub inne podmioty, poprzez współpracę partnerską, aż po zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom zewnętrznym w trybie określonym przepisami prawa.

Programy i projekty muszą być zbieżne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, aby wpisywały się w strukturę celu głównego Strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „*Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Reszel*” obejmują lata 2016-2020, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- ⬆ środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- ⬆ środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- ⬆ środki funduszy krajowych (PFRON);
- ⬆ projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- ⬆ środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny).

9. KIERUNKI I WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

Aby móc skutecznie realizować Strategię, konieczne jest wskazanie niezbędnych działań w ramach zdefiniowanych celów strategicznych. Działania te zostały zapisane w postaci celów operacyjnych.

W celu śledzenia postępów w realizacji Strategii będzie ona na bieżąco monitorowana. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach. Strategia z założenia jest dokumentem

otwartym, natomiast jej materia (rzeczywistość społeczna) podlega ciągłym zmianom. Dlatego też konieczne jest elastyczne reagowanie na pojawiające się problemy i wyzwania.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów,
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji,
- dokonanie bieżących korekt i poprawek,
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych,
- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Wskaźnikiem realizacji celów strategicznych będzie nie tylko zmniejszająca się ilość świadczeniobiorców oraz zmniejszanie się strumienia środków na bezpośrednie wsparcie najbardziej potrzebujących, ale przede wszystkim poziom zadowolenia mieszkańców Miasta z jakości życia na terenie Gminy. Jakość życia na terenie Gminy Reszel będzie z kolei weryfikowana na podstawie mierników zawartych w tabeli 19.

Tabela 19. Kierunki i wskaźniki realizacji niezbędnych działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne – kierunki niezbędnych działań	Wskaźnik realizacji działania
Cel strategiczny 1. Zapewnianie rodzinom z terenu Gminy Reszel znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej odpowiednich warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.	1.1. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin nieradzących sobie z problemami wychowawczymi.	- liczba zorganizowanych warsztatów z zakresu właściwego realizowania funkcji opiekuńczo-wychowawczych (np. szkoła dla rodziców)

	1.2 Tworzenie grup wsparcia.	-liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
	1.3 Zatrudnienie asystenta rodziny w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny - liczba rodzin funkcjonujących prawidłowo po zrealizowaniu planu pomocy przez asystenta rodziny
	1.4. Organizowanie spotkań integracyjnych dla całych rodzin. Promowanie rodziny jako wartości w ramach wspierania i organizowania różnych inicjatyw na rzecz rodzin np. Dni rodziny, konkursy, szkolenia, warsztaty.	- liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych - liczba podejmowanych działań
	1.5 Zapewnienie profesjonalnego systemu wsparcia rodzin przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, terapeuci, prawnik, mediator).	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistycznego - liczba udzielonych porad specjalistycznych
	1.6 Opracowanie i realizacja projektów służących realizacji i wsparciu osób korzystających z pomocy społecznej oraz na rzecz rodziny.	- liczba opracowanych i realizowanych projektów i programów oraz liczba osób objętych programami i projektami
	1.7. Rozwój podmiotów umożliwiających aktywne spędzanie czasu oraz form aktywności w ramach dostępnej bazy (orliki, MOK, Biblioteka, szkoły, świetlice, organizacja zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży). Tworzenie nowych miejsc zainteresowań, gdzie dzieci i młodzież mogłyby spędzać czas wolny, rozwijać zainteresowania i pasje.	- liczba przeprowadzonych działań, - liczba dzieci i młodzieży korzystających z wymienionych form wsparcia,
	1.8. Rozwój wolontariatu na rzecz społeczności lokalnej	- liczba działających wolontariuszy,

	1.9. Wprowadzenie nowych form i metod pracy z rodziną.	- liczba nowych form i metod pracy z rodziną
	1.10. Współpraca podmiotów pracujących na rzecz rodziny w zakresie upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	- liczba zawartych partnerstw
	1.11. Opracowanie oraz realizacja projektów aktywizujących i wyrównujących szanse edukacyjne i zawodowe młodzieży ze środowisk zagrożonych bezrobociem.	- liczba opracowanych programów, projektów
Cel strategiczny 2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Gminy Reszel.	2.1. Rozwijanie wsparcia psychologicznego i kształtowania umiejętności życiowych u osób długotrwale bezrobotnych mających na celu zwiększenie motywacji powrotu na rynek pracy.	- liczba osób, które powróciły na rynek pracy
	2.2. Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w nabywaniu nowych kwalifikacji oraz kompetencji zawodowych i społecznych.	- liczba osób objętych wsparciem - liczba osób, które nabyły nowe kwalifikacje, kompetencje zawodowe i społeczne
	2.3. Rozwój partnerstwa i współpracy różnych jednostek i instytucji działających na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W szczególności podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o szkoleniu, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych.	- liczba osób bezrobotnych w Gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy formami wsparcia (staże, praktyki, zatrudnienie subsydiowane, prace społecznie użyteczne, spółdzielnie socjalne, wspieranie własnej działalności, kursy zawodowe)

	2.4. Pomoc materialna i socjalna potrzebującym pomocy.	- liczba osób korzystających z pomocy materialnej i socjalnej - liczba osób objętych pracą socjalną oraz kontraktami socjalnymi
	2.5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich między innymi poprzez organizowanie dożywiania w szkole, wypoczynku, stypendia szkolne, zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.	- liczba osób korzystających z dożywiania w szkole, stypendiów szkolnych oraz form spędzania czasu wolnego.
	2.6. Realizacja programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz aktywizacji społecznej i zawodowej osób długotrwale bezrobotnych.	- liczba programów realizowanych na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej długotrwale bezrobotnych
	2.7. Włączenie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do aktywnych form wsparcia. Organizowanie przedsięwzięć mających na celu integrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z lokalną społecznością.	- liczba osób objętych aktywnymi formami wsparcia - liczba zorganizowanych aktywnych form wsparcia -liczba rodzin biorących udział w spotkaniach integracyjnych
	2.8. Inicjowanie tworzenia mieszkań chronionych i mieszkań socjalnych.	- liczba mieszkań socjalnych i chronionych - liczba osób, którym przyznano mieszkanie socjalne i chronione
	2.9. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej (KIS, spółdzielnie socjalne).	-liczba utworzonych spółdzielni socjalnych -liczba osób objętych wsparciem Klubu Integracji Społecznej

	2.10. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.	- liczba utworzonych przedsiębiorstw
	2.11. Podejmowanie działań wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie dysfunkcjom w rodzinie.	- liczba podejmowanych działań
Cel strategiczny 3. Poprawa warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.	3.1. Zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego - liczba osób z zaburzeniami wsparcia psychicznego i społecznego - liczba udzielonych porad psychologicznych
	3.2. Likwidacja barier architektonicznych i innych zagrożeń występujących w środowisku zamieszkania.	- liczba obiektów użyteczności publicznej, w których zlikwidowano bariery architektoniczne
	3.3. Zapewnienie aktywnego udziału osobom niepełnosprawnym w życiu kulturalno-społecznym Gminy. Promowanie działań ukazujących aktywność osób niepełnosprawnych.	- liczba imprez kulturalnych, sportowych i turystycznych, w których udział mogą brać osoby niepełnosprawne
	3.4. Zapewnienie dostępności do podstawowej opieki medycznej dla osób niepełnosprawnych.	- liczba punktów opieki medycznej oferujących pomoc osobom niepełnosprawnym
	3.5. Rozwój usług na rzecz zapobiegania powstawaniu niepełnosprawności i ograniczenia jej skutków	- liczba osób korzystających z różnego rodzaju usług np. liczba uczestników w ŚDS
	3.6. Podejmowanie działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne. Opracowanie oraz realizacja programów oraz projektów aktywizujących i wspierających osoby niepełnosprawne w poszukiwaniu i utrzymywaniu miejsc pracy. Poradnictwo zawodowe, szkolenia dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.	- liczba podejmowanych działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne

	3.7. Zintegrowanie działań partnerów na rzecz osób niepełnosprawnych.	- liczba zawartych partnerstw,
	3.8. Propagowanie wiedzy na temat czynników wpływających na zdrowie (akcje profilaktyczne i informacyjne).	- liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych i informacyjnych
	3.9. Wspieranie rodzin osób niepełnosprawnych (np. tworzenie grup wsparcia, poradnictwo specjalistyczne dla członków rodzin)	- liczba działających grup wsparcia - liczba udzielonych porad specjalistycznych
<u>Cel strategiczny 4.</u> Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków	4.1. Wsparcie dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	- liczba udzielonych porad: prawnych, rodzinnych, socjalnych, terapeutycznych, psychologicznych - liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały ze wsparcia

	4.2. Wzmocnienie współpracy, budowanie koalicji, partnerstw na rzecz wsparcia osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy (tj. MOPS, PCPR, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych, prokuratorów, przedstawicieli instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy) ze społecznością lokalną w zakresie identyfikowania, zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.	- liczba interwencji policyjnych z powodu przemocy w rodzinie - liczba założonych „Niebieskich kart” - liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
	4.3. Doskonalenie funkcjonowania oraz zwiększenie skuteczności Zespołów Interdyscyplinarnych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba zorganizowanych spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
Cel strategiczny 5. Zahamowanie zjawiska uzależnienia oraz łagodzenie jego skutków.	5.1. Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu uzależnień. Opracowanie oraz realizacja programów i projektów w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	- liczba przeprowadzonych działań profilaktycznych z zakresu uzależnień - liczba publikacji, materiałów informacyjnych z zakresu uzależnień
	5.2. Zapewnienie doradztwa psychologicznego, terapeutycznego, rodzinnego dla osób uzależnionych oraz rodzin, w których istnieje problem uzależnienia. Rozwój poradnictwa specjalistycznego.	- liczba udzielonych porad psychologicznych - liczba osób uzależnionych, które skorzystały ze wsparcia punktów doradztwa

	5.3. Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.	- liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych w szkołach - liczba zorganizowanych zajęć przez organizacje pozarządowe - liczba wybudowanych ścieżek zdrowia wyposażonych w przyrządy - przeznaczone do ćwiczeń siłowych na świeżym powietrzu - liczba zorganizowanych warsztatów przez jednostki kultury działające na terenie gminy
	5.4. Wspieranie działalności instytucji i stowarzyszeń prowadzonej w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień.	-liczba instytucji i stowarzyszeń prowadzących działalność w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień - liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zwalczania uzależnień
	5.5. Zlecanie organizacjom pozarządowym zadań publicznych i usług w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy. Kontynuowanie działalności świetlicy środowiskowej.	- ilość przeprowadzonych zajęć - ilość dzieci objętych wsparciem
Cel strategiczny 6. Wspieranie osób starszych oraz ich aktywizacja	6.1. Zapewnienie osobom starszym bezpieczeństwa socjalnego umożliwiającego jak najdłuższe pozostawanie w środowisku. Rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych. Udzielanie wsparcia rodzinie w opiece nad osobą starszą poprzez usługi opiekuńcze.	- liczba pielęgniarek środowiskowych - liczba osób objętych wsparciem w formie usług opiekuńczych - liczba osób korzystających z klubu seniora
	6.2. Zapewnienie udziału seniorom w życiu społeczno-kulturalnym Gminy. Inicjowanie i organizowanie spotkań, imprez, przedsięwzięć integracyjnych dla osób starszych również z udziałem społeczności lokalnej.	- liczba ofert skierowanych do osób starszych

	6.3. Zapewnienie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów.	- długość wybudowanych ścieżek rowerowych - liczba wybudowanych ścieżek zdrowia wyposażonych w przyrządy przeznaczone do ćwiczeń na świeżym powietrzu
	6.4. Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom. Promocja i wspieranie idei wolontariatu na rzecz osób starszych. Integracja międzypokoleniowa.	- ilość działających wolontariuszy na rzecz seniorów - liczba seniorów, którym udzielono pomocy w ramach wolontariatu
	6.5. Rozwój wolontariatu i samopomocy wśród seniorów. Promocja i wpieranie idei wolontariatu wśród osób starszych.	- liczba wolontariuszy wśród seniorów - liczba utworzonych grup samopomocowych przez seniorów
	6.6. Zapewnienie seniorom dostępu do edukacji. Opracowanie i realizacja programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych.	- liczba zorganizowanych zajęć dla seniorów przez placówki działające na terenie Gminy - liczba seniorów biorących udział w zajęciach edukacyjnych - liczba realizowanych programów i projektów na rzecz aktywizacji osób starszych
	6.7. Wsparcie rodzin osób starszych (tworzenie grup wsparcia, pomoc specjalistyczna dla osób starszych i ich rodzin).	- liczba działających grup wsparcia - liczba udzielonych porad specjalistycznych

Źródło: Opracowanie własne

11. SPIS TABEL

TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI W GMINIE RESZEL I JEDNOSTKACH PORÓWNYWANYCH.....	7
TABELA 2. STRUKTURA WIEKU I PŁCI W GMINIE RESZEL ORAZ JEDNOSTKACH PORÓWNYWANYCH W 2013 R. [%].....	7
TABELA 3. LICZBA URODZEŃ, ZGONÓW ORAZ PRZYROST NATURALNY W GMINIE RESZEL NA 1 000 LUDNOŚCI.....	8
TABELA 4. WYPOSAŻENIE BUDYNKÓW W GMINIE RESZEL (DANE ZA 2014).....	9
TABELA 5. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE RESZEL.....	11
TABELA 6. WYBRANE FORMY WSPARCIA UDZIELONEGO W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	12
TABELA 7. BEZROBOTNI WEDŁUG WYKSZTAŁCENIA W LATACH 2014.....	14
TABELA 8. PRACUJĄCY NA 1 000 MIESZKAŃCÓW W GMINIE RESZEL [%].....	14
TABELA 9. LICZBA OSÓB ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH W GMINIE RESZEL.....	14
TABELA 10. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS Z POWODU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	17
TABELA 11. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS Z POWODU Z POWODU ALKOHOLIZMU.....	19
TABELA 12. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS W RESZLU, KTÓRE SPEŁNIŁY KRYTERIUM DO UZYSKANIA POMOCY Z POWODU UBÓSTWA.....	20
TABELA 13. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ MOPS W RESZLU Z POWODU BEZDOMNOŚCI.....	21
TABELA 14. PRZEMOC W RODZINIE W GMINIE RESZEL.....	22
TABELA 15. PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W RESZLU.....	23
TABELA 16. WSKAZNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW W RESZLU.....	24

TABELA 17. OSOBY STARSZE.....	25
TABELA 18. ANALIZA SWOT.....	26
TABELA 19. WSKAŹNIKI REALIZACJI KIERUNKÓW NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ.....	33

12. SPIS RYSUNKÓW

MAPA 1. POŁOŻENIE GMINY RESZEL NA TLE KĘTRZYŃSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO.....	5
--	----------